

ĢENERĀLADVOKĀTA M. POJAREŠA MADURU

[M. POIARES MADURO] SECINĀJUMI,

sniegti 2006. gada 2. februārī¹

1. *Gerechtshof te Amsterdam* [Amsterdamas Apelācijas tiesa] (Nīderlande) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz to, kā darbojas procedūra, saskaņā ar kuru pārstrādi veic muitas kontrolē, kas ir paredzēta Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulas (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi² ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 16. novembra Regulu (EK) Nr. 2700/2000³ (turpmāk tekstā — “Muitas kodekss”), 130.–136. pantā. Sabiedrība *Friesland Coberco Dairy Foods BV* (turpmāk tekstā — “*Coberco Dairy Foods*”) apstrīd *inspecteur van de Belastingdienst/Douane Noord/Kantoor Groningen* (Nodokļu administrācijas inspektors/ziemeļu muitas dienests/Groningenas nodaļa) atteikumu izsniegt atļauju veikt pārstrādi muitas kontrolē. Iesniedzējtiesa Tiesā vērsās ar jautājumiem par Muitas kodeksa komitejas (turpmāk tekstā — “Komiteja”) slēdziena juridiski saistošo raksturu un spēkā esamību, ņemot vērā, ka šajā gadījumā muitas dienests ar minēto slēdzienu ir pamatojis atteikumu piešķirt atļauju.

I — Fakti, atbilstošās tiesību normas un prejudiciālie jautājumi

2. *Coberco Dairy Foods* ražo dzērienus uz augļu sulas bāzes. Šādu dzērienu izgatavošanai *Coberco Dairy Foods* kā izejvielas izmanto augļu sulas koncentrātus, cukurus, aromatizētājus, minerālus un vitamīnus, kas pirkti no sabiedrībām, no kurām dažas atrodas dalībvalstīs, bet citas — trešās valstīs. Ražošanas procesu veido augļu sulas sajaukšana ar ūdeni un cukuru, produktu pastēri-zēšana un iepakošana.

3. Atbilstoši Muitas kodeksa 132. pantam⁴ *Coberco Dairy Foods* 2002. gada 23. jūlijā iesniedza pieteikumu izsniegt atļauju muitas kontrolē veikt šādu trīs produktu — ābolu sulas, kam pievienots cukurs (650 000 kg gadā uz produkta vērtību 650 000 EUR apmērā gadā), apelsīnu sulas, kurai pievienots cukurs (350 000 kg gadā uz produkta vērtību 350 000 EUR apmērā gadā), un baltā

1 — Oriģinālvaloda — portugāļu.

2 — OV L 302, 1. lpp.

3 — OV L 311, 17. lpp.

4 — Šajā pantā ir paredzēts: “Atļauju pārstrādāt muitas kontrolē izsniedz pēc tas personas pieprasījuma, kura pārstrādi izdara vai organizē”.

cukura, izņemot cukurniedru cukuru (10 000 000 kg gadā uz produkta vērtību 10 000 000 EUR apmērā gadā), — pārstrādi. Pieteikumā tika norādīti divi pārstrādājami produkti: ābolu sula, kam pievienots cukurs, un apelsīnu sula, kam pievienots cukurs.

4. Procedūrai, saskaņā ar kuru pārstrādi veic muitas kontrolē, izvirzītais mērķis, uz ko atsaucas *Coberco Dairy Foods*, Muitas kodeksa 130. pantā ir aprakstīts šādi:

“Pārstrāde muitas kontrolē ļauj Kopienas muitas teritorijā izmantot ārpuskopienas preces, nepiemērojot tām ievad muitas vai tirdzniecības politikas pasākumus, darbības, kas maina to raksturu vai stāvokli, un šādu darbību rezultātā radušos produktus laist brīvā apgrozībā ar tiem atbilstošu ievad muitas nodokļa likmi. Šādi produkti saucami par pārstrādes produktiem.”

5. Lai saņemtu atbrīvojumu no ievad muitas nodokļa maksāšanas, ko ļautu panākt pieprasītās atļaujas saņemšana, *Coberco Dairy Foods* apgalvo, ka tā tādējādi spētu pārstrādi uzturēt Kopienā.

6. Šādas atļaujas izsniegšanai kumulatīvi izpildāmie nosacījumi ir paredzēti Muitas kodeksa 133. pantā. Attiecībā uz saimnieciskajiem nosacījumiem 133. panta e) punktā ir paredzēts, ka atļauja izsniedzama tikai gadījumā, “ja ir izpildīti procedūras nosacījumi, kas palīdz radīt vai saglabāt kādu pārstrādes nozari Kopienā, nekaitējot līdzīgu preču ražotāju būtiskajām interesēm Kopienā (saimnieciskie nosacījumi). Gadījumus, kad ekonomiskos [saimnieciskos] nosacījumus uzskata par izpildītiem, var noteikt saskaņā ar komitejas procedūru”.

7. Cukura ražošanu un cenas Kopienā reglamentē Padomes 2001. gada 19. jūnija Regula (EK) Nr. 1260/2001 par cukura tirgu kopīgo organizāciju⁵. Saskaņā ar Komisijas 1993. gada 2. jūlija Regulas (EEK) Nr. 2454/93, ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EEK) Nr. 2913/92⁶, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Komisijas 2002. gada 11. marta Regulu (EK) Nr. 444/2002⁷, 552. panta 1. punktu un 76. pielikumu tiek “pārbaudīti saimnieciskie nosacījumi” visām precēm, uz kurām attiecas lauksaimniecības politikas pasākumi. Atbilstoši minētā panta 2. punktam šādām precēm “saimnieciskos nosacījumus pārbauda Komitejā”. Muitas kodeksa

5 — OV L 178, 1. lpp.

6 — OV L 253, 1. lpp.; turpmāk tekstā — “Muitas kodeksa īstenošanas regula”.

7 — OV L 68, 11. lpp.

īstenošanas regulas 504. panta 4. punktā ir norāde, ka “Komitejas slēdzienu ņem vērā attiecīgie muitas dienesti”. Atbilstoši minētās regulas 502. panta 3. punktam saimniecisko nosacījumu pārbaudē ir jānoskaidro, “vai ārpuskopienas avotu izmantošana ļauj radīt vai uzturēt apstrādi [pārstrādi] Kopienā”.

8. Piemērojot šādu procedūru, Komisija 2003. gada 22. augustā iesniedza Komitejā darba dokumentu, no kura izriet, ka “[*Coberco Dairy Foods*] savu pieteikumu izsniegt atļauju iesniedza tādēļ, ka starp Centrāleiropas un Austrumeiropas ražotājiem pastāvēja liela konkurence”. Minētajā dokumentā, kura fragments ir ietverts Komisijas rakstveida apsvērumu tekstā, ir paredzēts, ka, “ņemot vērā šādu ražotāju saražoto līdzīgo preču cenu līmeni un privileģēto 0% ievad muitas nodokļa likmi, kas paredzēta ābolu sulai no Polijas, Kopienas tirgū tiek laisti produkti ar augstu konkurētspēju salīdzinājumā ar attiecīgās sabiedrības precēm”. Atbilstoši tam pašam minētajam dokumentam “gadījumā, ja netiktu piemērota procedūra, [saskaņā ar kuru pārstrādi veic muitas kontrolē], iespējams, tiktu pieņemts lēmums produktus pārstrādāt drīzāk Centrāleiropā vai Austrumeiropā, nevis Nīderlandē”. *Coberco Dairy Foods* ir paredzējusi veikt sākotnējo ieguldījumu EUR 750 000 apmērā, lai uzbūvētu pārstrādes iekārtu, kurai vajadzētu sekmēt apmēram divu darbavietu izveidi.

9. Komiteja 2003. gada 18. septembra sanāksmes laikā uzklusēja Komisijas Lauksaimniecības ģenerāldirekcijas pārstāvi, kurš, kā norādīts sanāksmes protokolā, uzsvēra, ka “Kopienas cukura ražotājiem ir radušās grūtības. Imports, “kas ir atbrīvots no nodokļiem” atbilstoši procedūrai, saskaņā ar kuru pārstrādi veic muitas kontrolē, šīs grūtības palielina”. Sanāksmes noslēgumā Komiteja secināja, ka nav izpildīti Muitas kodeksa 133. panta e) punktā norādītie saimnieciskie nosacījumi.

10. Nīderlandes nodokļu administrācija 2003. gada 27. oktobri pamatojās uz minēto Komitejas slēdzienu, lai noraidītu *Coberco Dairy Foods* iesniegto pieteikumu izsniegt atļauju. Sūdzību, ko par 2003. gada 27. oktobra lēmumu iesniedza prasītājs, nodokļu administrācija noraidīja 2004. gada 2. aprīlī, bet *Coberco Dairy Foods* 2004. gada 10. maijā cēla prasību *Gerechtshof te Amsterdam* par šāda lēmuma atcelšanu.

11. Izklāstot savus apsvērumus minētajā tiesā, *Coberco Dairy Foods* norāda, ka inspektoram bija jāizmanto sava rīcības brīvība un jālemj atšķirīgi no Komitejas slēdziena, kurā Komiteja atsauca uz Kopienas cukura ražotāju interesēm, lai gan ir izpildīti saimnieciskie nosacījumi, kas ir norādīti Muitas kodeksa 133. panta e) punktā un Muitas kodeksa īstenošanas

regulas 502. panta 3. punktā. Tā vietā, lai ņemtu vērā Kopienā esošo cukura izejmateriālu ražotāju saimnieciskās intereses, inspektoram bija jābalstās uz pārstrādes rūpniecības pastāvēšanu Kopienā.

12. Muitas nodokļu administrācijas inspektors ieņem pretēju nostāju un apgalvo, ka Komiteja esot pamatoti secinājusi, ka Kopienas cukura ražošanas nozares ciesto kaitējumu nevar atsvērt, radot ar pārstrādes darbībām saistītas darba vietas. Nodokļu administrācijas inspektors Muitas kodeksa īstenošanas regulas 504. panta 4. punktu interpretē tā, ka valsts muitas dienestiem neesot bijušas tiesības lemt atšķirīgi no Komitejas slēdziena, kas tika pieņemts gan drīz vienprātīgi.

13. Šādos apstākļos *Gerechthof te Amsterdam* ar 2004. gada 28. decembra rīkojumu nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

“1) Kā interpretēt [Muitas kodeksa] 133. panta e) punktā iekļauto frāzi “nekaitējot līdzīgu preču ražotāju būtiskajām interesēm Kopienā”? Vai ir jāņem vērā tikai galaprodukta tirgus vai tomēr ir jāpārbauda ar izejvielām

saistītā ekonomiskā situācija, kāda pastāv, veicot pārstrādi muitas kontrolē?

- 2) Vai, lai novērtētu [Muitas kodeksa īstenošanas regulas] 502. panta 3. punktā iekļauto frāzi “radīt vai uzturēt apstrādi [pārstrādi]”, ir jāņem vērā konkrēts darbavietu skaits, kas kā minimums radīts ar paredzēto pārstrādi? Kādi vēl kritēriji ir jāizmanto, lai interpretētu iepriekš citēto regulas tekstu?
- 3) Vai, ņemot vērā atbildes uz pirmo un otro jautājumu, prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā Tiesa var pārbaudīt Komitejas slēdziena spēkā esamību?
- 4) Vai — apstiprinošas atbildes gadījumā — šajā gadījumā dotais slēdziens ir spēkā gan saistībā ar tā pamatojumu, gan izvirzītajiem ekonomiskajiem argumentiem?
- 5) Gadījumā, ja Tiesas kompetencē nav novērtēt slēdziena spēkā esamību, kā interpretēt [Muitas kodeksa īstenošanas regulas] 504. panta 4. punktā iekļauto frāzi “Komitejas slēdzienu ņem vērā (attiecināmie muitas dienesti)”, ja muitas dienesti (pirmajā instancē) un/vai valsts tiesa (apelācijas instancē) uzskata, ka

Komitejas slēdziens neļauj pieņemt lēmumu noraidīt pieteikumu par atļauju izmantot procedūru, saskaņā ar kuru pārstrāde tiek veikta muitas kontrolē?”

piektais jautājums) un pēc tam sniegšu Muitas kodeksa 133. panta e) punkta un Muitas kodeksa īstenošanas regulas 502. panta 3. punkta interpretāciju, par ko iesniedzējtiesa ir paudusi šaubas (pirmais un otrais jautājums).

14. Iesniedzējtiesa 2005. gada 19. janvāra vēstulē lūdza Tiesu lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērot paātrināto procesu saskaņā ar Reglamenta 104.a panta pirmo daļu. Minētais lūgums tika noraidīts ar Tiesas priekšsēdētāja 2005. gada 18. marta rīkojumu.

A — *Nozīme, kāda piešķirama Muitas kodeksa īstenošanas regulas 504. panta 4. punktā paredzētajam muitas dienestu pienākumam ņemt vērā Komitejas secinājumus (piektais jautājums)*

15. 2005. gada 8. decembrī notika tiesas sēde, kurā savu nostāju pauda *Coberco Dairy Foods*, Grieķijas valdība, Nīderlandes valdība un Komisija. Šajā tiesvedībā rakstveidā iestājas arī Itālijas valdība.

17. Iesniedzējtiesas piektais jautājums attiecas uz to, kā ir interpretējami Muitas kodeksa īstenošanas regulas 504. panta 4. punkta noteikumi, kuros ir paredzēts, ka “Komitejas slēdzienu ņem vērā attiecīgie muitas dienesti un citi muitas dienesti, kuri nodarbojas ar līdzīgām atļaujām vai pieteikumiem”. Pēc Grieķijas valdības un Nīderlandes valdības domām, Komitejas slēdzieni valsts muitas dienestiem ir juridiski saistoši.

II — Analīze

16. Vispirms izvērtēšu *Gerechthof* jautājumus par Komitejas lomu un tās slēdzienu raksturu, kā arī par to nozīmi attiecībā uz valsts muitas dienestiem (trešais, ceturtais un

18. Minētā panta formulējums tomēr nenorāda uz to, ka slēdzienam ir juridiski saistošs raksturs. Gluži otrādi, ja tā būtu, regulā būtu skaidri noteikts, ka valsts muitas dienestiem Komitejas slēdziens ir juridiski saistošs. Tātad Muitas kodeksa īstenošanas regulas

504. panta 4. punkta formulējums valsts muiņas dienestiem neliedz lemt atšķirīgi no Komitejas slēdziena.

pieņemt galīgo lēmumu par to, vai ir piešķirama atļauja pārstrādi veikt muiņas kontrolē. Nīderlandes iestāžu prakse automātiski ievērot Muiņas kodeksa komitejas slēdzienus, ja tie ir negatīvi, līdz ar to nav saistāma ar Muiņas kodeksa īstenošanas regulas 504. panta 4. punkta interpretāciju.

19. Komitejas slēdziena nozīme precīzāk nav definēta. Kā izklāstīts Muiņas kodeksa septītajā apsvērumā, Komiteja ir izveidota ar mērķi “nodrošināt ciešu un efektīvu sadarbību starp dalībvalstīm un Komisiju”. Šādu sadarbību nedrīkst jaukt ar noteikumiem par Kopienas lēmumu pieņemšanas pilnvarām, kuru ietvaros sniegts Kopienas slēdziens dalībvalstīm būtu saistošs⁸.

21. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, iesaku Tiesai uz iesniedzējtiesas piekto jautājumu atbildēt tā, ka Muiņas kodeksa īstenošanas regulas 504. panta 4. punkta noteikumi, ka “Komitejas slēdzienu ņem vērā attiecīgie muiņas dienesti”, nenozīmē, ka minētais slēdziens muiņas dienestam ir juridiski saistošs, kad tas izskata pieteikumu izsniegt atļauju piemērot procedūru, saskaņā ar kuru pārstrāde veicama muiņas kontrolē.

20. Tomēr, lai izpildītu prasību par slēdziena nemšanu vērā, gadījumā, ja attiecīgie valsts muiņas dienesti vēlas lemt atšķirīgi no Komitejas slēdziena, tiem savs lēmums ir jāpamato. Kaut arī valsts muiņas dienestiem Komitejas slēdziens ir jāņem vērā, tie tomēr nevar arī iztikt bez saimniecisko nosacījumu vērtējuma veikšanas Muiņas kodeksa 133. panta e) punkta nozīmē. Muiņas kodeksa īstenošanas regulas 504. panta 4. punktā valsts muiņas dienestiem nav noteikts pienākums automātiski sekot Komitejas slēdzienam. Gluži pretēji, izmantojot savu rīcības brīvību, valsts muiņas dienestiem ir tiesības

B — iespējamība vērtēt Komitejas slēdzienu, sniedzot prejudiciālu nolēmumu (trešais un ceturtais jautājums)

8 — Pēc analogijas skat. 1999. gada 21. janvāra spriedumu lietā C-120/97 *Upjohn (Recueil, I-223. lpp., 47. punkts)* un ģenerālvokāta Ležē [*Léger*] secinājumus, kas sniegti minētajā lietā (64. punkts). Skat. arī 2005. gada 12. jūlija spriedumu lietā C-198/03 P *Komisija/CEVA (Kraujums, I-6357. lpp., 89. punkts)*, kā arī ģenerālvokāta Džeikobsa [*Jacobs*] secinājumus, kas sniegti minētajā lietā (75. un 76. punkts).

22. Iesniedzējtiesa turklāt vēlas noskaidrot Komitejas slēdziena juridisko raksturu. Tās trešais jautājums attiecas uz to, vai Tiesa var spriest par slēdziena spēkā esamību, sniedzot prejudiciālu nolēmumu. Ja slēdziens būtu uzskatāms par juridiski saistošu, Tiesas

kompetencē būtu lemt par tā spēkā esamību atbilstoši EKL 234. pantam. Pretējā gadījumā Tiesas kompetencē būtu tikai tā interpretācija.

šķiras. No tā, ka konsultācijas ar Komiteju ir fakultatīvas, Komisija un Itālijas valdība secina, ka slēdziens nevar būt juridiski saistošs, bet Nīderlandes valdība pauž pretēju nostāju.

23. EKL 234. panta b) punktā ir paredzēts, ka Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus “par Kopienu iestāžu un ECB tiesību aktu spēkā esamību un interpretāciju”. Spriedumā lietā *Grimaldi*⁹ Tiesa ir apstiprinājusi, ka “[EK līguma] 177. pants (jaunajā redakcijā — EKL 234. pants) Tiesai piešķir kompetenci sniegt prejudiciālus nolēmumus par Kopienu iestāžu pieņemto tiesību aktu spēkā esamību un interpretāciju bez jebkādiem izņēmumiem”. Nelemjot par to, vai Komitejas pieņemts akts var būt attiecināms uz Kopienu iestādi, var norādīt, ka, tā kā tas nav juridiski saistošs, tas nevar tikt interpretēts, pamatojoties uz EKL 234. pantu.

25. Komisija uzskata, ka Komitejas slēdzienam nav juridiski saistoša spēka tādēļ, ka atbilstoši Muitas kodeksa īstenošanas regulas 503. pantam vēršanās Komitejā ir fakultatīva. Minētajā pantā ir paredzēts:

“Saimniecisko nosacījumu pārbaude ar Komisijas līdzdalību var notikt:

a) ja attiecīgie muitas dienesti vēlas apspriesties pirms vai pēc atļaujas izdošanas;

24. Tiesiskuma kontrolei var pakļaut vienīgi tādus noteikumus, kas rada juridiski saistošas sekas¹⁰. Tātad, lai sniegtu atbildi uz iesniedzējietas jautājumu, jānosaka Muitas kodeksa komitejas slēdziena juridiskais raksturs. Šajā sakarā Tiesai izklāstītie apsvērumi at-

b) ja cita muitas pārvalde iebilst pret izdotu atļauju;

c) pēc Komisijas ierosmes.”

⁹ — 1989. gada 13. decembra spriedums lietā C-322/88 (*Recueil*, 4407. lpp., 8. punkts).

¹⁰ — Attiecībā uz EKL 230. pantu tas noteikts 1971. gada 31. marta spriedumā lietā 22/70 Komisija/Padome jeb t.s. “AETR” (*Recueil*, 263. lpp., 42. punkts).

26. Savukārt no 552. panta 2. punkta kopsakarā ar Muitas kodeksa īstenošanas regulas 76. pielikumu¹¹, kas piemērojams šai lietai, izriet, ka saistībā ar precēm, uz kurām attiecas lauksaimniecības politikas pasākumi, konsultēšanās ar Komiteju ir obligāta. Minētais pants ir uzskatāms par *lex specialis*, kurā ir noteikts izņēmums no vispārējiem noteikumiem Muitas kodeksa īstenošanas regulas 503. pantā, uz kuru atsaucas Komisija. Līdz ar to atšķirībā no nostājas, ko rakstveida apsvērumos ir paudusi Komisija un Itālijas valdība, no viena paša 503. panta nevar secināt, ka konsultēšanās ar Komiteju visos gadījumos ir fakultatīva. 552. panta 2. punktā kopsakarā ar 76. pielikumu tieši pretēji ir paredzēts izņēmums no šāda vispārīgā noteikuma. No tā, ka vēršanās Muitas kodeksa komitejā vispārīgi ir fakultatīva, nevar secināt, ka tās slēdzienam nav juridiski saistoša spēka. Līdz ar to šāds arguments pats par sevi nav pietiekams, lai noteiktu, ka Tiesai nav kompetences izvērtēt Komitejas slēdziena spēkā esamību.

27. Tiesai jau ir bijusi izdevība lemt par dažādu komiteju atzinumu juridisko raksturu. Spriedumā lietā *Dittmeyer*¹² Tiesa nosprieda, ka, neraugoties uz to, ka Kopējās muitas tarifa nomenklatūras komitejas atzinumi "ir svarīgi līdzekļi, lai nodrošinātu, ka dalībvalstu muitas dienesti vienveidīgi piemēro Kopējo muitas tarifu, un tādējādi var tikt uzskatīti par derīgiem tarifa interpretācijai", tiem "nav juridiski saistoša spēka, un tādējādi var izvērtēt, vai to saturs atbilst

Kopējo muitas tarifu regulējošajiem noteikumiem un negroza to nozīmi". Minētā judikatūra attiecībā uz Muitas sadarbības padomes skaidrojošajām piezīmēm ir apstiprināta spriedumos lietās *Chem-Tec*¹³ un *Develop Dr. Eisbein*¹⁴, bet attiecībā uz Kombinētās nomenklatūras papildu piezīmēm — spriedumā lietā *ASAD*¹⁵.

28. Spriedumā lietā *Wagner*¹⁶ Tiesa pielietoja analogus argumentus attiecībā uz *Tribunal administratif de Paris* [Parīzes Administratīvā tiesa] jautājumu par Komisijas 1981. gada 11. marta paziņojuma par lauksaimniecības produktu importa un eksporta licencēm un iepriekš noteiktas kompensācijas sertifikātiem (OV C 52, 2. lpp.) I pielikuma 2. piezīmes spēkā esamību. Atsakoties spriest par tādas piezīmes spēkā esamību, kam skaidrojošā rakstura dēļ nav juridiski saistoša spēka, Tiesa pārliecinājās, vai piezīmē ir sniegta pareiza spēkā esošo Kopieņu tiesību aktu interpretācija¹⁷.

29. Komiteju aktu juridiski saistoša spēka trūkums ir saistīts ar to īstenojamajām funkcijām. Lai noteiktu, vai atbilstoši nostājai, ko apsvērumos ir paudusi Komisija, iepriekš minēto judikatūru var pēc analogijas piemē-

11 — Citēts šo secinājumu 7. punktā.

12 — 1977. gada 15. februāra spriedums apvienotajās lietās 69/76 un 70/76 (*Recueil*, 231. lpp., 4. punkts).

13 — 1980. gada 11. jūlija spriedums lietā 798/79 (*Recueil*, 2639. lpp., 11. punkts).

14 — 1994. gada 16. jūnija spriedums lietā C-35/93 (*Recueil*, I-2655. lpp., 21. punkts).

15 — 2006. gada 12. janvāra spriedums lietā C-311/04 (Krājums, I-609. lpp., 27. un 28. punkts).

16 — 1992. gada 8. aprīļa spriedums lietā C-94/91 (*Recueil*, I-2765. lpp.).

17 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Wagner*, 17. punkts.

rot Muitas kodeksa komitejas slēdzienam, ir jāatsaucas uz Muitas kodeksā noteikto Komitejas lomu. Muitas kodeksa septītajā apsvērumā ir skaidrots, ka “ir jāizveido Muitas kodeksa komiteja, kas nodrošinātu ciešu un efektīvu sadarbību starp dalībvalstīm un Komisiju”. Muitas kodeksa 4. panta 24. punktā ir paredzēts, ka Komitejas procedūra ir noteikta Muitas kodeksa 247. un 247.a pantā, kā arī 248. pantā un 248.a pantā. Muitas kodeksa 249. pantā definētajā Komitejas kompetencē ietilpst visi jautājumi, kas ir saistīti ar tiesību aktiem muitas jomā. Vispārīgāk sakot, ātrs ieskaits Muitas kodeksā ļauj konstatēt, ka Komitejas darbības mērķis ir precizēt atsevišķu muitas procedūru norisi¹⁸, noteikt specifiskus gadījumus un īpašus nosacījumus atsevišķu noteikumu piemērošanā¹⁹ un noteikt atsevišķu izņēmumu un atkāpju piemērošanas jomu²⁰. Komitejas procedūru var piemērot arī gadījumiem, kas nav minēti Muitas kodeksā²¹, termiņiem²², nodokļa maksājumu summām vai likmēm²³. Visbeidzot, Komiteja var novērtēt arī saimnieciskos nosacījumus, kas izpildāmi, lai būtu piemērojamas noteiktas muitas procedūras, kā Muitas kodeksa 117. panta c) punktā paredzēts attiecībā uz ievešanu pārstrādei un 133. panta e) punktā — attiecībā uz pārstrādi muitas kontrolē. Komiteja var paust nostāju dažādos apstākļos, piemērojot vadības procedūru, regulējošo procedūru vai konsultatīvo procedūru²⁴. Šajā lietā vērtējamajā gadījumā iesniedzējtie-

sas jautājums attiecas uz Komitejas darbību, kas paredzēta gadījumos, kad ir jāpieņem individuāls lēmums par atļauju piemērot īpašu muitas procedūru, t.i., pārstrādi veikt muitas kontrolē.

30. Saistībā ar iepriekš minēto Tiesas judikatūru par komiteju slēdzienu juridisko spēku ir jānoskaidro, vai Komitejas ieteikums par Kopienu tiesību aktu interpretāciju var būt juridiski saistošs kompetentajiem muitas dienestiem. Šajā sakarā ir pietiekami norādīt, ka Muitas kodeksa īstenošanas regulas 504. panta 4. punktā ir minēts tikai tas, ka muitas dienestiem Komitejas slēdziens vienkārši ir “jāņem vērā”, un tas nenozīmē, ka šāds slēdziens valsts muitas dienestiem ir juridiski saistošs.

31. Šajā jautājumā nav iespējams sekot argumentiem, ko tiesas sēdē izvirzījusi Nīderlandes valdība, proti, ka no Muitas kodeksa īstenošanas regulas 552. pantā nostiprinātā pienākuma konsultēties ar Muitas kodeksa komiteju izriet, ka šādas konsultēšanās ietvaros pieņemtam Komitejas slēdzienam ir juridiski saistošs spēks. Pienākumu konsultēties ar Komiteju nevar pielīdzināt pienākumam ievērot Komitejas pieņemto slēdzienu.

32. Tā kā kompetentajiem muitas dienestiem nav pienākuma ievērot Komitejas slē-

18 — 147. panta 2. punkts par ievešanu pārstrādei.

19 — 131. pants par pārstrādi muitas kontrolē, 141. pants par pagaidu ievešanas procedūru un 164. pants par preču pārvietošanu Kopienas muitas teritorijā.

20 — 124. panta 3. punkts, 142. panta 2. punkts, 148. panta b) punkts, 182. panta 2. punkts, 178. panta 2. punkts un 200. pants.

21 — Par muitas nodokļu atmaksu — 239. panta 1. punkts un par nodrošinājuma veidiem — 197. pants.

22 — 118. panta 4. punkts, 128. panta 3. punkts un 172. panta 2. punkts.

23 — 214. panta 3. punkts, 217. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 240. pants.

24 — Skat. dokumentu *TAXLID/741/2001*, kurā ietverts Muitas kodeksa komitejas reglaments, kas pieņemts 2001. gada 5. decembrī.

dzienu, tā spēkā esamību nevar apstrīdēt atsevišķi no muitas dienestu pieņemtā galīgā lēmuma, kas ir uzskatāms par noteicošu un rada juridiski saistošas sekas. Komisija tiesas sēdē pamatoti norādīja, ka Komitejas slēdziens nav uzskatāms par galīgu lēmumu. Tādējādi to, vai ir spēkā Komitejas slēdziens, kas tiek sniegts, pirms kompetentie dienesti ir pieņēmuši galīgo lēmumu, var vērtēt vienīgi netieši, t.i., valsts tiesā vērtējot galīgo lēmumu²⁵.

33. Tas, ka Komitejas slēdzienam nav juridiski saistoša spēka, liedz atsaukties uz to, ka nav veikta šāda slēdziena tiesiskuma kontrole, kā rakstveida apsvērumos to ir darījusi Nīderlandes valdība. No tā ir jāsecina, ka nevar sniegt prejudiciālu nolēmumu par Komitejas slēdziena spēkā esamību. Svarīgi tomēr, ka kompetentā iestāde, kas lemj par pieprasījumu izsniegt atļauju pārstrādi veikt muitas kontrolē, var atkāpties no Komitejas slēdziena un šādā gadījumā pieņemt lēmumu, kas atšķiras no Komitejas ieteikuma, gadījumā, ja, patstāvīgi pārbaudot attiecīgos apstākļus, tā nonāk pie atšķirīga slēdziena.

34. Nīderlandes muitas dienestu prakse automātiski ievērot Komitejas slēdzienus gadījumos, kad tie ir negatīvi, nav pamatota ar

Kopienu tiesību aktiem. Gluži pretēji, Muitas kodeksa 133. panta e) punkts ir jāinterpretē tā, ka tajā valsts muitas dienestiem piešķirta rīcības brīvība, lemjot par pieprasījumu izsniegt atļauju pārstrādi veikt muitas kontrolē. Muitas dienestu rīcības brīvība ir ierobežota tikai tiktāl, ciktāl saskaņā ar Muitas kodeksa īstenošanas regulas 504. panta 4. punktu tiem ir jāņem vērā Komitejas slēdziens. Ja Kopienu tiesībās būtu bijusi iecerēta sistēma, kurā valsts muitas dienestiem būtu juridiski saistoši tie Muitas kodeksa komitejas slēdzieni, kuros ir paredzēts atteikums atļaut pārstrādi veikt muitas kontrolē, noteikti būtu jāparedz individuālam iespēja apstrīdēt attiecīgo Komitejas slēdzienu, kam attiecībā uz viņu būtu galīga lēmuma raksturs. Situācija, kad tādēļ, lai pamatotu lēmumus, valsts muitas dienestiem būtu jāseko Komitejas slēdzienam, bet individuālam būtu liegta tiesas aizsardzība, būtu nepieņemama. Muitas kodeksā paredzētajā tiesiskā regulējuma sistēmā tas nav pieļaujams.

35. Līdz ar to iesaku Tiesai uz trešo jautājumu atbildēt tā, ka atbilstoši Muitas kodeksa 133. panta e) punktam sniegta Komitejas slēdziena spēkā esamību nevar pārbaudīt prejudiciāla nolēmuma ietvaros. Tāpēc nav jāsniedz atbilde uz ceturto jautājumu.

25 — 1998. gada 10. februāra spriedums lietā C-263/95 Vācija/Komisija (*Recueil*, I-441. lpp.).

C — Muitas kodeksa 133. panta e) punkta noteikumu “nekaitējot līdzīgu preču ražotāju būtiskajām interesēm Kopienā” interpretācija (pirmais jautājums)

36. Iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai, atbilstoši Muitas kodeksa 133. panta e) punktam izskatot pieteikumu izsniegt atļauju veikt pārstrādi muitas uzraudzībā, ir jāņem vērā ne tikai galaproduktu tirgus, bet arī ekonomiskā situācija, kāda pastāv to izejvielu tirgū, kuras izmanto minēto produktu ražošanai.

37. Komisija, Grieķijas valdība un Nīderlandes valdība iesaka atzīt, ka saskaņā ar Muitas kodeksa 133. panta e) punktu ir vērtējamas gan pārstrādāto produktu ražotāju intereses, gan pārstrādes procesā izmantoto līdzīgu preču ražotāju intereses. *Coberco Dairy Foods* savukārt uzskata, ka ir jāņem vērā vienīgi galaproduktu Kopienas ražotāju intereses.

38. Lai izvēlētos vienu no minētajām interpretācijām, vispirms vēlos norādīt, ka procedūra, saskaņā ar kuru pārstrādi veic muitas kontrolē, ir izņēmums no vispārīgajiem noteikumiem. Līdz ar to nosacījumi, kuriem ir pakļauta šādas procedūras piemērošana, ir jāinterpretē sašaurināti.

39. Muitas kodeksa 133. panta e) punkta tekstā, kurā ir ietverta frāze “nekaitējot līdzīgu preču ražotāju būtiskajām interesēm Kopienā”, nav precizēts, vai ar to ir domāti tikai galaproduktu ražotāji vai turklāt arī galaproduktu ražošanā izmantoto izejvielu ražotāji. Pamatojoties uz minētās frāzes redakciju franču, itāļu, spāņu un grieķu valodā, Komisija argumentē, ka jēdziena “prece” lietojums kalpo kā norāde uz pārstrādājamām precēm līdzīgām precēm. Šāds arguments tomēr nav pārliecinošs, jo panta tekstā nav tādu noteikumu, kas liegtu uzskatīt, ka jēdziens “līdzīgas preces” gluži pretēji attiecas uz pārstrādātiem produktiem. Tieši šādas teksta neskaidrības dēļ iesniedzējtiesa ir lūgusi Tiesas interpretāciju.

40. Muitas kodeksa 133. panta e) punkta interpretācija nevar balstīties vienīgi uz tā tekstu; interpretācijā ir jāņem vērā normas konteksts un mērķis²⁶.

41. Lai pamatotu savu priekšlikumu par Muitas kodeksa 133. panta e) punkta interpretāciju, *Coberco Dairy Foods* atsaucas uz tā kontekstu. Šajā sakarā sabiedrība salīdzina saimnieciskos nosacījumus, kas izvirzīti procedūrai par ievēšanu pārstrādei atbilstoši Muitas kodeksa 117. panta c) punktam, kurā

26 — Skat. piemēram, 1982. gada 6. oktobra spriedumu lietā 283/81 *CILFIT* (*Recueil*, 3415. lpp., 20. punkts) un 1983. gada 17. novembra spriedumu lietā 292/82 *Merck* (*Recueil*, 3781. lpp., 12. punkts).

ir norādīts uz “Kopienas ražotāju būtiskajām interesēm”, un nosacījumus procedūrai par izvešanu pārstrādei atbilstoši Muitas kodeksa 148. pantam, kurā ir norādīts uz “Kopienas pārstrādātāju būtiskajām interesēm”. *Coberco Dairy Foods* skatījumā tas, ka ir izmantots no Muitas kodeksa 133. panta e) punkta atšķirīgs jēdziens, nozīmējot, ka minētā norma attiecas vienīgi uz galaproduktu ražotājiem. Man tomēr nešķiet, ka no atšķirīgu jēdzienu lietojuma minētajos Muitas kodeksa pantos izriet šāds secinājums. Gluži pretēji, pamatojoties uz šādu salīdzinājumu, var secināt, ka katrs pants ir jāinterpretē, ņemot vērā īpašo muitas procedūru, kurai tas ir piemērojams, jo ne 133. panta e) punktā, ne 117. pantā nav precizēts, uz kādiem Kopienas ražotājiem tie attiecas.

42. Mērķi procedūrai, saskaņā ar kuru pārstrādi veic muitas kontrolē, ir izvirzīti Padomes 1983. gada 26. septembra Regulā (EEK) Nr. 2763/83 par režīmiem, kuros preces nodod pārstrādei muitas kontrolē pirms to laišanas brīvā apgrozībā²⁷; ar kuru šī procedūra ir izveidota. Tā paredzēta, lai mazinātu sekas atsevišķām anomālijām muitas nodokļu aprēķināšanas jomā: “Dažos īpašos gadījumos, precēm nodokli aprēķinot pēc to apraksta vai stāvokļa importa brīdī, nodokļa maksājuma apmērs pārsniedz apmēru, kas būtu saimnieciski pamatots, un tādējādi veicina atsevišķu saimniecisko dar-

bību pārvietošanu ārpus Kopienas”²⁸ [Neoficiāls tulkojums]. Procedūra, saskaņā ar kuru pārstrādi veic muitas kontrolē, tika izveidota tādēļ, lai cīnītos pret pārstrādes darbību veikšanas vietas pārvietošanu ārpus Kopienas, kas notiek tādēļ, ka izejvielu importa izmaksas pārsniedz to galaproduktu eksporta izmaksas, kuru ražošanai izmantotas minētās izejvielas.

43. Tātad minētās procedūras galvenais mērķis ir Kopienas galaproduktu ražotāju aizsardzība. Kā apsvērumos ir norādījusi Komisija, gadījumā, ja šīs izņēmuma procedūras piemērošana tiktu atļauta pārāk brīvi, pastāvētu risks radīt interešu konfliktu starp Kopienas galaproduktu ražotājiem un Kopienas izejvielu ražotājiem, jo pirmie būtu privileģētākā stāvoklī nekā otrie. Ar procedūru, saskaņā ar kuru pārstrādi veic muitas kontrolē, nav paredzēts izveidot tādu hierarhiju ražotāju starpā. Ņemot vērā nepieciešamību panākt muitu reglamentējošo noteikumu atbilstību Kopienas lauksaimniecības politikai²⁹, Muitas kodeksā striktāki nosacījumi atļaujas izsniegšanai pārstrādi veikt muitas kontrolē ir paredzēti attiecībā uz tiem produktiem, kam Kopienā ir piemērota tirgus kopīgā organizācija. Atbilstoši Muitas kodeksa īstenošanas regulas 552. pantam attiecībā uz šādiem produktiem konsultēšanās ar Komiteju ir obligāta. Grieķijas valdība

27 — OV L 272, 1. lpp.

28 — Regulas Nr. 2763/83 pirmais apsvērums.

29 — Muitas kodeksa ceturtais apsvērums.

pamatoti ir uzsvērusi, ka šādu atbilstību ļauj panākt vienīgi tāda Muitas kodeksa 133. panta e) punkta interpretācija, saskaņā ar kuru pastāv prasība ņemt vērā gan izejvielu ražotāju, gan galaproduktu ražotāju intereses.

44. Turklāt, kā apsvērumos ir norādījusi Itālijas valdība, procedūra, saskaņā ar kuru pārstrādi veic muitas kontrolē, rada priekšrocības izejvielu ražotājiem ārpus Kopienas, jo to ražotie produkti tiek atbrīvoti no ievad muitas nodokļa. Līdz ar to, lemjot par procedūras atļaušanu, šķiet loģiski izvērtēt situāciju, kādā atrodas šādu preču Kopienas ražotāji. Tādējādi atšķirībā no *Coberco Dairy Foods* apgalvojumiem tiesas sēdē, neraugoties uz to, ka *Coberco Dairy Foods* nav iecerējis dzērienu ražošanā izmantot Kopienā ražotu cukuru, ir pamats ņemt vērā arī Kopienas cukura ražotāju stāvokli.

45. Jāpiebilst, ka gadījumā, ja tiktu ņemtas vērā vienīgi Kopienas galaproduktu ražotāju intereses, pastāvētu risks novirzīties no mērķa, kas izvirzīts procedūrai, saskaņā ar kuru pārstrādi veic muitas kontrolē. Tieši tādēļ minēto procedūru tāpat kā procedūru par ievēšanu pārstrādei, kuru minētā procedūra papildina, var atļaut vienīgi tad, kad ir noteikts, ka netiek kaitēts visu Kopienas ražotāju — t.i., gan galaproduktu ražotāju, gan izejvielu ražotāju — būtiskajām interesēm.

46. Līdz ar to es iesaku iesniedzējtiesai atbildēt tā, ka Muitas kodeksa 133. panta e) punkts ir jāinterpretē tā, ka, izskatot pieteikumu izsniegt atļauju veikt pārstrādi muitas kontrolē, ir jāveic visaptverošs izejvielu ražotāju un galaproduktu ražotāju interešu vērtējums.

D — *Muitas kodeksa īstenošanas regulas 502. panta 3. punkta noteikumu "radīt vai uzturēt apstrādi [pārstrādi]" interpretācija (otrais jautājums)*

47. Iesniedzējtiesa Tiesā ir vērsusies arī ar jautājumu par to, kā interpretējams Muitas kodeksa īstenošanas regulas 502. panta 3. punkts, kurā ir norāde uz "apstrādes [pārstrādes] radīšanu vai uzturēšanu". Precīzāk, jautājums attiecas uz to, vai šajā sakarā ir jāņem vērā radīto darbavietu skaits.

48. *Coberco Dairy Foods* apgalvo, ka radīto vai saglabāto darbavietu skaits Muitas kodeksa īstenošanas regulas 502. panta 3. punkta piemērošanā nav būtisks. Nīderlandes valdība, Grieķijas valdība un Komisija uzskata, ka ir jāveic visaptverošs vērtējums par

attiecīgajai nozarei radīto risku, nozares regulējuma pakāpi, kā arī veiktā ieguldījuma apmēru un pārstrādes darbību rezultātā radīto vai saglabāto darbavietu skaitu.

49. Vērtējumam, kura rezultātā ir jāizlemj, vai radīt vai uzturēt pārstrādi, ir jābūt konkrētam, un tajā ir jāņem vērā pastāvošie apstākļi. Tā kā regulā nav paredzēts speci-

fisks kritērijs par radīto darbavietu skaitu, nevar secināt, ka šāds kritērijs pastāv. Atšķirībā no tā, ko apgalvo *Coberco Dairy Foods*, darbavietu radīšana vai saglabāšana tomēr nepārprotami ir svarīgs apstāklis, kas jāņem vērā valsts muitas dienestiem. Veicot tiem uzticēto ar iesniegto pieteikumu saistīto apstākļu visaptverošo vērtējumu, muitas dienestiem ir jāvērtē arī veiktā ieguldījuma vērtība, darbības pastāvīgais raksturs un visi citi atbilstošie apstākļi, kas ir saistīti ar pārstrādes radīšanu vai uzturēšanu.

III — Secinājums

50. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, iesaku Tiesai uz iesniedzējtiesas jautājumiem atbildēt šādi:

- 1) Komisijas 1993. gada 2. jūlija Regulas (EEK) Nr. 2454/93, ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi, 504. panta 4. punktā iekļautā frāze "Komitejas slēdzienu ņem vērā attiecīgie muitas dienesti" nenozīmē, ka minētais slēdziens ir juridiski saistošs valsts muitas dienestiem, kas lemj par pieteikumu izsniegt atļauju veikt pārstrādi muitas kontrolē;

- 2) Tiesa nevar atbilstoši EKL 234. pantam sniegt prejudiciālu nolēmumu par Muitas kodeksa komitejas slēdziena spēkā esamību, jo tam ir tikai ieteikuma raksturs. Tā kā šādam slēdzienam ir ieteikuma raksturs, valsts muitas dienestiem ir tiesības no tā atkāpties;
- 3) atbilstoši Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulas (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi 133. panta e) punktam ir jāņem vērā gan izejvielu ražotāju, gan galaproduktu ražotāju ekonomiskā situācija;
- 4) lai saskaņā ar Regulas Nr. 2454/93 502. panta 3. punktu novērtētu pārstrādes radīšanu vai uzturēšanu, ir jāņem vērā ne tikai radīto darbavietu skaits, bet arī visi pārējie atbilstošie apstākļi, piemēram, veiktā ieguldījuma vērtība un paredzētās darbības pastāvīgais raksturs.